

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadók hivatalában átvéve:
Egy évre 16 h. -
Félévre 8 h. -
Helyben hához hordva:
Egy évre 20 h. -
Félévre 10 h. -
Külföldre postán szállítva:
Egy évre 24 h. -
Félévre 12 h. -
Egyes szám ára 5 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalához intézendők.

XXIII. évfolyam 10. szám

Nagyvárad

Péntek, 1917 január 12.

A Gerő-Dajka ügy a bíróság előtt

Földalatti patakok eredetükől jó messze valahol kitértek a felszínre és hoznak magukkal sok sáskát, de sok gyógyító oldatot is. Lappságó geryedések sem győzhetik sokáig az élő szervezetet, valahol utat talál minden fertőzés és jelentkezik a felületen. Csak a kisbűnök gondolhatták, hogy az a közigazgatási eset, amelyet Dajka Gerő ügyében ismer a közönség, a végtelenségig igazítja a nyilvánosság lelkiismeretét. S ha a közigazgatási hatóság nem adta meg a lehetőséget arra, hogy a kiélezett helyes Gerő Ármán és Dajka Endre dr között tisztázódhassék, mint kiegészítő expediens jelentkezett az a per, amelyet Gerő Gusztáv dr indított Dajka Endre dr ellen egy röpírtában elhelyezett oábitudatos támadás okából. Az igazság tehát utban van a bíróság döntése megmondja, hogy kinek van igaza.

A tárgyalás közlésegei elég érdekesek. A hiváló elnök gyakorlott keze arra viszi az ügyet, ahol megfálható a dolgok miérteje. A védlott Dajka Endre dr iratokkal felszerelve jelenik meg s megkönnyebbülést mutat, mikor végre elmondhatja ő is, védője is, ami lelén fekszik. Bátran, nyíltan beszélnek. A vádló Gerő Gusztáv elkészülten várja a rohamot és ügyesen védekezik, tiltakozik, de közben óvatosan redukálja a vádat. Az az állítása, hogy neki vurut, hogyan jutott be Popovicshoz, őrizték e vagy nem, nagy bátorságra vall. Általában az ő előadásában a cselekedetek rendkívül egyszerűeknek és természetességeknek tűnnek fel, ami élénk és érdekes vitába keverte ifjabb Zigre Miklós dr védővel, aki gyakorlott debatternek s kitűnő védőnek mutatkozott be.

A tanak közt ott volt Bartha Béla dr rendőrfőkapitány, Kelen Béla, Olasz Béla dr t. b. tagok, Pető Pál dr debreczeni rendőr t. b. tag, Nánássy László és Puskás Béla fővárosi detektívek. Hallgatóság alig volt. Hogy meddig tart az ügy tárgyalása, azt a törvényszék mai határozata szabja meg. Ha

mindezt engedni bizonyítani, amit a vádlott kíván, akkor jóideig nem lesz itélet.

A véd.

A törvényszék elnöke: Szöllőssy Gyula tanácselnök, a bíróság tagjai, Stachó Károly és Fábry Gusztáv bírók, jegyző: Roko Zoltán dr, védő: ifj. Zigre Miklós dr.

A vádat maga Gerő Gusztáv képviseli. A Szent László nyomda részvénytársaságot dr Papp Károly dr képviseli.

Elnök megnyitja a tárgyalást s kihallgatja a vádlottat. Dajka Endre dr 37 éves rendőrfőkapitány, 2 gyermek atyja, vagyontalan, büntetve nem volt.

Megállapítják a tanak jelentkezését. Nem jelentek meg: Perhinovszky Aladár, Bodnár János, Molnár János.

A törvényszék a fővárosi tárgyalás megtartását elrendeli.

Felolvassák a védíratot.

Nyomatvány után elkövetett rágalmozás és becsületcsinálás miatt vádolja Dajka Endre dr kárpitányt, mert „Kérelmem a magyar rendőrséghez” című röpírtában többek közt azt írja hogy:

Már ez alkalommal a legnyomatékosabban figyelemztetem a beavatottakat arra, hogy köztudomás szerint a gyanúsítottaknak Gerő Ármán rendőrfőkapitány urnak fia dr Gerő Gusztáv az ügyvédje, tehát ha a nyomozás sikerét biztosítani akarjuk, a legkövetkezőlegesen kell eljárunk és a gyanúsítottak esetleges letartóztatása esetén az azokkal való érintkezéstől őt a legszigorubbán távol kell tartanunk.

Ezen tilalmat a vezető kir. ügyész ur különben még hivatalában tartózkodásom ideje alatt közölte távbeszélő útján a rendőrségi épületben tartózkodó Ehrlich Imre r. fogalmazóval is, aki távbeszélő útján az időközben törtétekről jelentett.

Egészen természetes tehát, hogy én visszaérkezésem után minden lehető óvintézkedést megtettem a Popovits és bűntársai legszigorubb őrzésére nézve és bizalmasan közöltem az eljárásban résztvevő és az őrzést teljesítő beavatottakkal, hogy a szigorú óvintézkedések elsősorban épen dr Gerő Gusztáv ügyvéd ellen irányulnak.

Gyanunk nem volt alaptalan, mert dr Gerő Gusztáv ügyvéd dec. 21 én tényleg több ízben tett kísérletet a Popovitsal való beszélgetésre.

Gerő ügyvéd Ehrlich fogalmazó kíséretében hivatali helyiségembe jött és ismét forszírozta az engedély megadását. Mintha egyenesen tervszerűleg történtek volna az ügyben az összes események, épen esengett a telefon és a vezető kir. ügyész beszélt. Érdeklődött, hogy miért nem kísértettük meg át Popovitsot és hogy megtettük-e azokat a szigorú óvintézkedéseket, amelyeket a Popovits és társai őrzésére nézve elrendelt? A telefonkagylót fülemnél tartva dr Gerő Gusztávra néztem és ismételttem: „Igen főügyész helyettes ur megtették mindazon szigorú óvintézkedéseket, amelyeket elrendelni méltóztatott!”

A telefonbeszélgetés után ismét dr Gerő Gusztávhoz fordultam és kérve kértem, hogy ne erőltesse a dolgot, ne csináljon se nekem, sem pedig magának kellemetlenséget. Erre ő eltávozott.

Mint hogy Popovitsot az nap a nyomozási anyag nagysága miatt képtelenek voltunk az ügyészségnek átadni, megtettem a további legszigorubb intézkedéseket további őrzésére nézve. Magamhoz kérettem és beavattam a dologba Molnár István ügyeletes tisztviselőt, őszintén bevallva előtte, hogy Gerő ügyvédnek K. Nagy István kulcsosrendőrrel való összejátszásától és erőszakosságától féltjük a nyomozás sikerét és kiadtam neki is a legszigorubb utasítást az éjszakai őrzés foganatosítására és ellenőrzésére nézve.

Tekintettel a Gerő Ármán ur és közöttem fent álló ellenséges viszonyra, az ügyről neki Ehrlich Imre r. fogalmazó jelentett és egyben közölte vele a vezető kir. ügyész szigorú intézkedését.

Ezen, a nyomozási eljárás érdekében kívül elsősorban a dr Gerő ügyvéd védelmére irányuló legszigorubb óvintézkedéseim dacára másnap, vagyis 1915 évi dec. hó 22-én délelőtt 11 óra tájban K. Nagy István kulcsosrendőr előbb Popovitsot, délután 1 óra tájban pedig (délelőtti hivatalos időnk 12 órakor végződik) dr Gerő Gusztáv ügyvédet levezette az előbb Vas Károly, majd Vas Albert detektív őrzésére bízott Popovitshoz és ezek vele beszéltek.

Miután Kráhm László rendőrségi alkalmazott délután 3 órakor az esetet nekem bejelentette, Kolontáry János rendőrfogalmazó és Vas Károly detektív előttem azt vallották, hogy az engedélyt az illetők Gerő Ármán rendőrfőkapitány urtól nyerték.

Elnök: Nyilatkozzék, bűnösnek érzi magát?

— Nem.

Mágnás Miska

Péntek szombat

Vigjáték 5 felvonásban.
Első magyar színészek közreműködésével látható

a Vigadó mozgó színházban.

Itt másodszor

közkívánatra.

— Mondja el a tényállást. Ön egy röpíratot bocsátott ki. Ön írta?

— Igen, szerzője vagyok.

— Kik között terjesztette?

— A magyar vidéki rendőrség vezető tisztviselői: főkapitányoknak, rendőrkapitányoknak összesen 150 példányban. Azután a miniszterelnöknek, a belügyminiszter rendészeti ügyosztálya összes tagjainak, az államrendőrség főkapitányainak a egyes rendőrkapitányainak, körülbelül 20 példányban, Nagyvárad vezető férfainak, főispánnak stb., előkelőbb tagjainak, ügyvédeknek, bírúknak, állambatóságok fejeinek, összesen körülbelül 250 példányban. Nyomattam pedig 450 példányban.

Felolvassák a röpíratot egész terjedelmében.

Közérdekből irtam.

Elnök megállapítja, hogy a kézirat egyezik a röpíratral. Nyilatkozzék, vállalja a felelősséget?

— Igen.

— Mi indította a cikk megírására és terjesztésére?

— Részben jogos magánérdekemnek a megvédése, részben közérdek. Gerő Armin főkapitány kérte azonnal való elbocsátásomat a büvádi eljárás megindítását, e beadvány tele van becsületstörtő kifejezésekkel. Előbb azonban a Nagyváradban, a Budapesti Hirlapban közzétették a fejjelentés kivonatát. Ez kompromitált engem Nagyváradon és összes vidéki kollégáim előtt az egész országban, akik előnyösen ismerték irtóalmi és szakmunkásságomat. Ezek előtt mint hazug embert állított be a főkapitány.

A fegyelmi eljárás során kaphattam volna elégtételt, de tudnivaló, hogy a közgazgatásnál sokáig tart a fegyelmi eljárás. Én referáltam egy fegyelmi ügyet, amely 10 évig húzódott. Ezek hosszú soráig működésben megbénítva nem akartam maradni kollégáim előtt, ezért irtam a röpíratot. Háromnegyed év előtt indult meg az ügy s még mindig a megelőző vizsgálatnál tartunk. Pár évig váhatok arra, hogy befejeződik. A röpíratot zárt levélben küldtem az illetékes tényezőknak, akiknek becsülésére számítottam.

A terror.

A tényeket is leakartam szegezni. Mert nyomban mutatkozott a terror a fejjelentés után, amelyről a hirlapokból szereztem tudomást. Félév után történt ez. A detektívek előtt tisztán kívántam a Popovics ügy részleteit. Itt mutatkozott a terror. A főkapitány magához hívatta a detektíveket s megparancsolta nekik, hogy ne merjenek a Popovics-ügyről beszélni. Egyik tanut megfenyegette, mert meg a kapitánya után, akivel szövetségelt. E terrorral szemben alapos volt a félelem, hogy nem kapok elégtételt. Ezért szegyeztem le a tényeket s ezért irtam a röpíratot, hogy ez is bizonyítsa igazamat s a terrorral szemben megvédhessem magam.

E jogos magánérdek megvédésén kívül közérdek is, hogy én ezt az eklatáns esetet az illetékes tényezőknél tudomására hozzam. Az évek óta dúló harc talán ezzel véget ér, felhívom, mik a tarthatatlan állapotok, bevizsgálják s legradikálisabban orvosolják a közérdeknek megfelelően.

Gerő Gusztáv dr szereplése.

Gerő Gusztáv dr magánvádlónak szereplése azóta mióta ügyvédi pályáját megkezdte, egyedül abban állt, hogy monopolizálta az ügyek képviselését a rendőrségen. A bünygyi osztályánál lévő bünygyekben tüneményszerűen megjelent a nélkül, hogy a terhelték védőnek választották volna s igyekezett őket szabadlábra helyezni. Lidércnyomásként nehezedett ránk ez a dolgot és szembehelyezkedni igyekeztek vele. A többi osztályokban is így működött. A kihágáshoz beadott gyanúsítottak szabadlábra helyezése érdekében is igyekezett

közbenjárni. Itt is nehéz nyomásként nehezedett az 6 erőszakos képviselés. Az iparügyosztálynál is ez történt. Beadványának java részét gépirással írta s a felek nevét gépirással íratta alá, kívül nem volt ügyvédi képviselő ellenjegyzése, meghatalmazást nem csatolt.

Ezekben az ügyekben édesapja, Gerő Armin járt el hivatalosan. A referensek megmondták, hogy Gerő Gusztáv dr sürgeti az ügyet s akkor soron kívül elintézte.

Ez demoralizáló volt. Hatósági ügyekben is eljárta így. Mindezekről Gerő Armin tudott, előmozdította ezen ügyeket.

A rendőrség állapota.

Ezeket akartam a röpíratral orvosoltatni. A rendőrség állapota is indított e röpírat megírására, de ezt nem tárom most fel. Az egyezik bűne a vezetőik bűne, mely nem ellenőrizte a hivatalokat, ahol tömeges a restancia.

Azért is mutattam rá, mert hiába tettünk a rendőrség elmaradt állapotának orvoslására előterjesztést a vezetőkhez, irattárba kerültek ezek. Azt hittem, hogy orvosolják az állapotokat mert a rendőrség évek óta nem képes feladatainak megfelelni. Régen havonta 150 lopási eset volt, ma 315. Mire láttam ezeket az állapotokat, amelyeken javítani kell, mert a háboru után óriási feladatok fognak nehezedni a rendőrségre, mert belől megromlottak az erkölcsök s a vezetőik nem fognak egy-kettőre megváltozni.

— Ön ellen fegyelmi eljárás van folyamatban?

— Igen. Mert állítólag valótlanságot állítottam, mikor jelentettem hogy Gerő Armin főkapitány adja az engedélyt Gerő Gusztávnak a Popovics családdal való érintkezésre, amelyet én meggátolni igyekeztem.

— Van valaki ellen a tilalom áthágása miatt folyamatba téve eljárás?

— K. Nagy István ellen.

Kibékülni!

— Tehát Gerő Gusztáv alantós rendőrségi alkalmazottal való összejátszás után, felhasználva apjával való nexusát, elkövette az állított tényeket s olyan egyén sminben bünteti fel őt, aki tuitette magát az ügyvédség szabályaiban?

— Állítom és bizonyítani kívánom.

Az elnök: Emberies kötelességem megkérdezni, nem tudnák-e, nem óhajtanák-e ezt az ügyet békésen elintézni?

Dajka dr: Nem. Nagyon meghurogtak. Kérem a valóság bizonyításának elrendelését.

A bizonyítás.

Uj. Zigre Miklós dr ügyvéd:

Bizonyítani kívánom azt, hogy amióta főmagánvádló ügyvédi praxisát megkezdte, csaknem azt lehet mondani, hogy Nagyvárad város rendőrségénél monopolizálta a felek képviselését. A rendőrkapitányi hivatal bünygyi osztályánál bármilyen bünygyek miatt előzetes letartóztatásba helyezett azon gyanúsítottak javarészének képviselésében, akitől biztosítva látszott az ügyvédi honorárium, tüneményszerűen rendszeresen megjelent, néha még oly esetekben is, amidőn az illetőnek már volt jogi képviselője és mindannyiszor erőlyesen törekedett azok szabadlábrahelyezésére. Megtörtént, hogy a jobb anyagi helyzetben levő károsult vagy az organda képviselésében jelent meg hasonlóképen. (Hivatalolja a tanukat.)

Hogy pedig a nagyvárad rendőrség kihágási ügyosztályánál is hasonlóképpen ténykedett főmagánvádló, hasonlóképpen szabadlábrahelyezések iránt itt is gyakran határozottan közbenjárta, kéri a megnevezett tanuk kihallgatását.

Bizonyítani kívánom, hogy a rendőrség iparügyosztályánál is aránytalanul a legtöbb

ügyet 6 képviseli az ügyvédek között. Bizonyítani kívánom, hogy iparigazolvány, iparengedély, hatósági bizonyítvány és munkabéri ügyekben rendszerint 6 volt az eljáró ügyvéd.

Itt kötelességem bizonyítani, hogy ezek az ügyvédi megbízások a legszorosabb összefüggésben állanak főmagánvádlónak K. Nagy István hivatalszolgá kulcsos rendőrhöz való viszonyához és pedig:

Bizonyítani óhajtom, hogy K. Nagy István a kulcsos rendőri teendők mellett évek sora óta Gerő Armin r. főkapitány mellé van beosztva. Itt nemcsak hivatalszolgái teendőket végez, hanem a főkapitány lakásán is minden válogatás nélkül végzi a házi teendőket. Tagadhatatlanul egy hűséges, befejes, bizalmas, a családhoz tartozó szolgá.

De nemcsak a főkapitány házában, hanem főmagánvádló irodájának is hasonló alkalmazottja K. Nagy István.

Hogy pedig főmagánvádló K. Nagy István utján szokta nyerni az előbb ismertetett megbízásokat, annak igazolására tanukra hivatkozok.

Hogy pedig főmagánvádló atyja Gerő Armin rendőrfőkapitány mindezekről nemcsak tudomással bír, de fia érdekeit tudatosan előmozdította, bizonyítani kívánom a következő tényekkel:

Főmagánvádló az általa iparügyekben benyújtott kérvényeket rendszerint nem szignálta, azokhoz ügyvédi meghatalmazást rendszerint nem csatolt még az esetben sem, ha jegyzőkönyvileg terjesztette elő kérelmét. Hogy azonban Gerő Armin r. főkapitány tanomást szerzett arról, hogy az illető ügyekben fia dr ügyfél képviselője és mégis csak a legrikkább esetben utasította az érdekeltség folytán az ügyet elintézés végett hozzám mint helyetteséhez, arról a tanuk és az ezennel beszerezni kért ügyiratok fognak tanuskodni.

Két razzia alkalmával a Lloyd kávéházban haszard játékon érték rajta egy egy társaságot. Másodikban magának a kávésnak a testvére adta a bankot.

Gerő Armin rendőrfőkapitányának az esetek tudomására jutván, behívatta előbb Erlich Imre rendőrfogalmazót, másik alkalommal pedig behívatta Dajka Endre dr-t s szemrehányást tett, hogy a mai ideges világban így zaklatják az embereket.

A Lloyd kávé ügyvédje Gerő Armin főkapitány fia dr Gerő Gusztáv, ő védte a kávést mindkét eset tárgyalása alkalmával a bíróságnál is. A kávést a bíróság természetesen elítélte.

Hogy pedig valóban nem a szerencsétlen ideges emberek védelmét olozta a főkapitány ur a fenti szemrehányásokkal, igazolja az is, hogy csakhamar 6 rendelte el, hogy egy ismerőse: Braun Hanna üzletének szomszédságában lévő „Czarnok kávéházban“ napközben is tartanak kártyarazziaikat. Mert Braun Hanna haragszik a kávésrá s Braun Hannának Gerő Gusztáv az ügyvédje.

Egy bérkocsi iparengedély ügyben a rendőrség kiállított iparengedélyt Klein Adolf bérkocsis segéd részére.

A kihágási ügyosztályánál érdeklődtem az iránt, hogy folyamodó nem volt-e a bérkocsi szabályrendeletbe ütköző kihágások miatt büntetve. A rendőri büntető bíró sajátkezűleg igazolta az ügyiratot, hogy folyamodó több ízben követelt el kihágást.

Mindezekről a rendőrfőkapitány felvilágosítottván, hozzájárult bérkocsi iparengedély iránti kérelem elutasításához.

Klein Adolf azonban ekkor dr Gerő Gusztáv ügyvédhez fordult. A felebbeszét atyja elutasító véghatározata ellen szignálatlanul már 6 adta be.

A felebbzés során azt igyekeztek bizonyítani, hogy Klein Adolf méltó az iparengedély elnyerésére. A főkapitány két ízben hívta fel a kihágási ügyosztályt, hogy nem tévedett-e az első vélemény adásánál? A kihágási ügyosztály mindkét esetben je-

entette, hogy nem tévedett, sőt újabb terhes bizonyságokat szolgáltatott Klein Adolf ellen.

A jegyzőkönyvről nek tartom Gerő Ármint r. főkapitány és fiaának ügye közötti össze függésről a nyilatkozatot, amit ezen egyben tett.

Az ügy előadója előtt kijelentette a főkapitány ur, hogy fentartja az időközben megürsedett lékocsi iparjogot Klein Adolf részére, mert „hisz hogyha helyt fog adni a városi tanács a felki-bezésnek?”

Mikor a városi tanács Klein Adolft a dr Gerő Gusztáv által készített felelővételrel elutasította, akkor a főkapitány ur a Klein Adolf részére rezervált lékocsi iparjogot kiadta a fia által szintén képviselt másik folyamódónak Karácsony Jánosnak.

Horváth Géza tb. rendőrfőkapitány az 1915 év végén feljelentést tett az iparhatóságát Popovics Athanász közismert sertés és marhakereskedő ellen amiatt, hogy bár iparigazolványa nincs, marhakereskedést folytat és az állatvásárlásban a szarvasmarhákat jóval a folyó áron felül árban vásárolta, míllyal mesterségesen árdrágított idez elő.

Dr Gerő ügyvéd Popovicsnak ügyvédje minden egyében de a kihágási ügy tárgyalásán nem vett részt. A tárgyaláson Popovics azaz védekezett, hogy ő csak egy ízben is a katonai kincstár megfizéséből vásárolta a jószágokat. Az ügy referense egy előadói javaslatot készített, melyben felhívja Horváth Géza tb. rendőrfőkapitányt, hogy tegyen jelentést a védekezés valószínűsége névére.

A főkapitány ezen előadói javaslatot nem fogadta el és kiadta az utasítást, hogy Popovics ellen meg kell szüntetni a kihágási eljárást. Kijelentette, hogy „úgyen ki való embert” nem büntet. Popovics Athanász egyoldalmi védekezésére megszüntette a a Popovics ellen folyamatba tett kihágási eljárást.

Gerő Ármint r. főkapitánynak a Bémer-téri házban van egy pálinkaüzeme. A pálinkaüzemi üzlet bérletje Goldföder József, egy szabálytalan gárpírásos kényven vendéglői iparjogdíjért folytatódott. A vendéglői iparjogdíj kiadása előtt minden egyes esetben helyszíni szemlét kell fogadatosítani, hogy megfelelő-e a hely a közegészségügyi szabályrendelettel és egyéb rendelkezései követelményeknek.

Mert fontos kedvezményvel bír a vendéglői iparjogdíj tulajdonosa az üzleti záróra tekintetében, de még fontosabb az a jogostivány, hogy nem csak álló, hanem ülő vendégeknek is kiszolgáltathatja a szesz italokat. Dacára annak, hogy a szóban lévő italkészítési üzlethez nem is tartoznak megfelelő vendéglői helyiségek, dacára annak, hogy a tulajdonos tulajdonképpen vendéglői ipart egyáltalában nem is gyakorol, mert csak borosmát tart, dacára a lehangosabban tihakozó egyéb ottani állapotoknak, Gerő Ármint ur nyomában a kérvény kiosztásának delétől minden előzetes szemle mellőzésevel kiadta Goldföder József nevű bérletjének a Bémer-téri italkészítési üzlethez a vendéglői iparjogdíjért.

Bizonyítani kívánom, hogy az előzetes letartóztatásba helyezettek, K. Nagy István kulcsos rendőr ajánlatára és megnevezésére bízták meg védelmükkel dr Gerő Gusztáv főmagánvádlót.

Hogy a vád tárgyává tett cikkben említett Popovics Athanász fele büntetőügyben Popovics Athanásznak főmagánvádlóval való érintkezéséről azért is joggal tarthatam, mivel főmagánvádló a rendőrfőkapitány fia, ki fia érdekeit tudatosan elformázhatta, hivatalosan a következő tényekre:

Deutsch Benjámin Nagy P. István nagyváradi iparos, mint polgármestert távba szülő újján figyelmeztetni óhajította valamilyen kihágást képező eljárásnak abbahagyására. Azt a választ kapta Deutsch Benjámin társulatától, hogy addig míg Gerő Ármint lesz a főkapitány, hiába jelent fel

öt. Nagy P. István szintén több ízben fel jelentette Deutsch Benjámin, de mert ezek részéről értesítést nem kapott, érdeklődött irántuk, mihe Gerő Ármint főkapitány igyekezett őt megnyugtatni, hogy ő rövid uton figyelmeztette Deutsch Benjámin, hogy a jövőben hasonló kihágásokat ne kövessen el.

A Nagyváradi város rendőrfőkapitánjánál jegyzőkönyvbe foglalt kérelmére, iparjogdíj kiadása iránti ügyben a Bozsonnieri mulató igazgatója nevét dr Gerő Gusztáv főmagánvádló írta alá anélkül, hogy feltette volna, hogy megbízásból írja alá a fél helyett, vagy hogy ügyvédi meghatalmazást csatolt volna. Később a vadló nevezett mulató igazgatójának nevében kérvényt adott be, amely kérvény ügyvédi ellenjegyzéssel ellátva nem volt, meghatalmazás nem volt mellékelve, sőt a kérvényező aláírása is gépirással volt írva. Az iparjogdíjért kérelmeső megkapta és pedig az főmagánvádló atyja, Gerő Ármint r. főkapitány adta meg.

Még néhány esetet sorolt fel, valamennyire bejelentette tanult, majd így folytatta:

Jól tudom azt, hogy én most nem Gerő Ármint r. főkapitánnyal, hanem a fiával, dr Gerő Gusztávval állok szembe, ha mindazonáltal a jelen előterjesztésem több pontjában olyan tényekre hivatkozom és olyanokra a bizonyítására vállalkozom, amelyek látszólag nem tartoznak szorosan a vádba helyezett tényállításokra, tesszem ezt azért, mert ezekkel a tényekkel kívánom bizonyítani a rendőrség vezetéseben megnyilvánuló szellemet a így azt, hogy joggal tarthatam attól, hogy a vezető fia, a főmagánvádló fel fogja használni egyrészt K. Nagy István kulcsos rendőröz való viszonyát, másrészt a főkapitányhoz való családi viszonyát és ezek felhasználásával fog hozzájutni, hogy letartóztatott ügyfeleivel beszélhessen. E tények tehát nem csak látszólagosan, de valójában is hozzátartoznak szorosan a vádbeli tényállításokhoz, ezért hozom fel azokat és kérem azok valószínűségének bizonyítását.

Kérem védő a fegyelmi iratok ismertetését és kéri az ügyészégi iratok felolvasását, a Nagyváradi hírlap cikkének felolvasását, a Budapesti Hírlap cikkének ismertetését.

Becsületos ember ténykedése és írása is becsületos. Terhelést feljelentette Gerő főkapitány a más nap ez megjelent a Nagyváradi hírlapban, a melyben őt kompromitáló embernek tüntetik fel.

Gerő Gusztáv replikája.

Gerő Gusztáv dr. Difficile est satiram reri scribere. Egy rendőrfőkapitány pályája kezdetén levő fiatal ügyvédet meggyaláz azért, mert az a főkapitány fia. Az egész rendőrséget és iramát akarja idehozni és ez meghaladja a valószínűség bizonyításának keretét. A vádra megjegyzi: Becsületos emberek a röpirat kifejezései, nagyrészt megalázó a beállítás. A rágalmazás az, hogy ő Popovicsnak beszélgetett. A többi nem tény, csak becsületosítás, az utóbbi rágalmazás.

Mert azt jelentik, hogy én a nyomozati eljárást egy gyorsított perben meggyalázni akarom. Ezzel nem csak bünpártolást, hanem ügyvédi fegyelmi vétséget is követtem volna el. Nem fontos az, hogy ki adta az engedélyt a hogyan jutottam be Popovicshoz. Kívánom-e a valódiság bizonyítását? Csak a rágalmazás tényállításának bizonyítását tarthatnám szükségesnek, de ez sem áll. So közz, se megértené ezt nem kívánja. Hogy nem vezethette Dajkát közérdek, felolvassa a polgármester véghatározatát, amely megtiltja Dajkának, hogy nyilvánosságra hozza a Gerő fele ügyeket, s mégis pár nap mulva megjelent a röpirat. Ezzel megsértette a törvényt, fegyelmi vétséget követett el, mondja a határozat. Hivatali titkot is megsértett, mert a gyorsított ügyben kelt jelentést közölte a nyilvánossággal. Ez nem közérdek. Jogos magánérdek sem követeli a bizonyítást. Közömbös rám nézve az, hogy

örkődött-e vagy nem a kulcsos rendőr, az a fontos, mit beszélgettem én Popovicsnal, de ezt senki se hallotta. Hogy nekem klienseket ajánlott a kulcsos rendőr?

Az nem vétség, mert csak pénzért és kotrányos módon nem szabad ügyeket közvetíteni, törvényt sértést nem akar bizonyítani Dajka dr. A törvényszék nem bírálhat felül jogerős közigazgatási véghatározatokat. Eilenzi a bizonyítás elrendelését a 3 tarut jelent be.

Ifj. Zigre Miklós dr védő: Gerő beszéde leghatásosabb védőbeszéd Dajka dr mellett. Gerő dr vadkálja a vádat arra az állításra, hogy ő Popovicsnal beszél. Értelhető. Nem az a fontos, hogy mit beszélt ő Popovicsnal, hanem, hogy beszélt. Hiva a védői szabadságnak, de Gerő ügyvédi tilalom ellenére beszélgetett a terhelttel, pedig tudott a tilalomról, ez a hiba a ezt be is tudja bizonyítani. Ezenkívül Gerő dr azt állítja, hogy Dajka kapitány a fegyelmi ügy részleteit hozta nyilvánosságra, tehát hivatali titkot sértett meg. Ez Gerő Ármint főkapitány beadványa fegyelmi feljelentés Dajka ellen, már másnap közölte a Nagyváradi-ban? Ez szabad? Kéri a bizonyítás elrendelését.

Délutáni iratok felolvasása.

A délutáni tárgyaláson az elnök kihirdette a törvényszék határozatát, mely elrendeli a fegyelmi iratok felolvasását a a bírági cikkek ismertetését. Dr Gerő ez ellen felfolyamodással él.

A törvényszék felolvastatta azt a fegyelmi panaszt, amit Gerő Ármint főkapitány tett 1916 május 27 én Dajka dr ellen. Elmondja benne, hogy Dajka 1915. december 27-én azt jelentette a kir. ügyésznek, hogy a főkapitány engedélyével beszélt a letartóztatott Popovicsnal annak neje és egy más nő és Gerő dr. Szó szerint azt írja: „Ez a vád koholt. Dajka állítását hazugnak jelentem ki. Underom és felháborodásom kifejezésére nem tudok szavakat találni. A gyors elégtételt utjárt kell keresnem a ezért felhatalmazást kérek a büntető eljárás megindítására rágalmazás miatt. Kérem a fegyelmi vizsgálat elrendelését is.

Dajka dr saereplési vizsgálatban szenved. Elhívoltatást kérem. Meggyőződése, hogy ez a veszedelmes ember egy pillanattig sem maradhat állásában.

Felolvastatták a Dajka dr jelentését is a kir. ügyésznek, melyet a Popovics ügyhez csatolt a beszélgetésről. Elmondja benne, hogy intézkedése dacára többen személyesen érintkeztek Popovicsnal. Gerő dr meghatalmazást iratott vele alá a beszélgetést kezdett vele. K. Nagy István kulcsos rendőr vezette be Gerő dr-t a zárkába és Vas detektív elrendezte. Majd így folytatja: „Kolontáry rendőrszaktviselőtől és Vas detektívtől értesültem, hogy Gerő Ármint főkapitány adott engedélyt a beszélgetésre.”

Az ügyészégi átiratát olvasták fel azután a rendőrséghez a a törvényszék megállapítja, hogy a kir. ügyész ezt 1916 február 3 án írta a a rendőrségnek csak április 25 én írtatták a akkor intézték el. Ebben azt írja a kir. ügyész, hogy a Dajka dr kísérelt iratból értesült, hogy Popovicsnal az ügyvédi tilalom ellenére többen érintkeztek. Kéri az eljárás megindítását K. Nagy István kulcsos rendőr ellen.

Majd a lapok cikkeit olvasták fel, melyek azt állították, hogy Dajka dr aiptalanul vádolta Gerő főkapitányt.

Felolvasták végül a polgármester 1916. augusztus 22 én kelt fegyelmi határozatát, melyben elrendeli a fegyelmet megelőző vizsgálatot Dajka ellen, mert valószínűnek bizonyult az az állítása, hogy a főkapitány adott engedélyt a beszélgetésre. Súlyos büntetést vádolta a főkapitányt a nélkül, hogy vádjára alaposágáról meggyőződött volna.

A törvényszék ma határoz a felől, hogy elrendeli-e a valódiság bizonyítását.

Mindenütt előbbre halad támadásunk.

Tegnap: 800 fogoly, 6 géppuska a zsákmány

Keleti harctér. Budapest, január 11. (Hivatalos.) *Mackensen vezértábornagy körzetében nincs változás.*

József főherceg vezéreszredes hadseregharconaljának déli szárnyán a hegyi harc tovább tart. A Susita és Casinu völgyben támadásunkat előbbre vittük. Az Ojtozi uttól nyugatra osztrák-magyar és német zászlóaljok több orosz állást rohammal elfoglaltak. Az ellenség számos ponton hasztalan erőlködött, hogy az elveszített területet visszazerezze. Ezen területen tegnap 800 foglyot és 6 géppuskát zsákmányoltunk. A Bisztrica mellett tábori őrszeink visszautasítottak orosz vadász különítményeket.

Olasz és délkeleti harctér. A helyzet változatlan. *Höfer.*

Az új orosz miniszterelnök ellenségünk.

Budapest, jan. 11. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: *Golitzyn herceg, az oroszok új miniszterelnöke a központi hatalmak legátalkodottabb ellensége és vak eszköz az ántánt kezében. Sir Buchanan anglia pétervári követe kétségkívül még nagyobb befolyást szerez magának Oroszország ügyelbe az új miniszterelnök alatt. Az orosz kormányválság az angol befolyás győzelmét jelenti.*

Az új orosz miniszterelnök jelszava.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: *Pétervári jelentések szerint az új orosz miniszterelnök Golitzyn herceg az orosz sajtó képviselői előtt a következőképp nyilatkozott:*

— Jelszavam ugyanaz, ami elődömé volt: a háboru folytatása a teljes és végleges győzelemig.

Elsülyesztett angol hajók.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: *A Reuter ügynökség jelenti: A Cornwallis angol csatahajót 9-én a Földközi tengeren egy tengeralattjáró elsülyesztette. A személyzetet 13 tengerész kivételével megmentették. Az elsülyesztett hajó tonnatartalma 14200 és négy 30 és feles és 12 drb 12 cm.-res ágyúval volt felszerelve. A Bonmarches repülőgép anyahajót január 2-án Castellórizó kikötőjé előtt ellenséges ágyutűz elsülyesztette.*

Erősítik Sarail frontját.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: *A római konferencia foglalkozott Sarail azon kérésével is, hogy a görögországi ántant hadsereg megerősítessék. A konferencia elhatározta, hogy egy megindítandó offenzíva céljára Görögországba nagyobb erősítéseket küld s megállapították, azt is, hogy ez erősítések csak az orosz hadseregből vonhatók jelenleg el.*

Levelek Magyarországból Amerikába. Tengeralattjárók vizik az Ujvilágba.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) A magyar kir. postátávirda igazgatóság rendeletet adott ki, amely megállapítja azokat a feltételeket, amelyek mellett Magyarországból Amerikába a német tengeralattjárók útján leveleket lehet küldeni.

A bolgár vezérkar jelentése. Tulcea bombázása.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) *Macedonai-harconal: Az egész arconalon gyenge tüzerharc. Romániai-harconal: Ellenséges monitorok Tulceát ismételtén bombázták*

Aknaveető és tüzerharc nyugaton.

Visszavert támadások — lelőtt léggömbök.

Berlin, január 11. A nagyfőhadiszállás jelentéi:

Nyugati harctér.

Az Ypera könyökhegységben az Auore és Somme mellett és a Mias miadkét oldalán a tüzereségi és aknavető harc a nap egyes óráiban jelentősen erősödött. Yperától északra az ellenség támadását súlyos veszteségek mellett visszavertük. Egy keskeny ponton behatolt angolokat roham támadásunkkal visszavetettük. Yperától délre eredménytelenek maradtak ellenséges járőrök előretörései.

Besumontnál az ellenségnek sikerült árkuuk egy részét megzárlni. Repülőink lelőtték két kötött ellenséges léggömböt, melyek égve lezuhantak.

Visszavert támadások Riga körül.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. A Riga és Morgon közötti élénk tüzereségi tevékenységet a tegnapi nap folyamán északra és ma reggel több orosz támadás és erősebb osztagok előretörése követte az arconal különböző pontjain el, de valamennyit teljesen visszavertük.

Elfoglalt magaslati állások.

József főherceg vezéreszredes harconala. Tegnap német és osztrák-magyar csapatok az Uz és Susita völgyben nehéz hegyi harcban újabb eredményeket értek el. Az ellenségtől több támaszpontot elragadtunk. Az ojtozi uttól északra az 189. számú gyalogezred vezérparancsnokának vezetésével erősen kiépített és szívesen védelmezett magaslati állásokat rohammal elfoglalt. Morastinnál és Racoasanál az elfoglalt vonalakat az ellenség támadásaival szemben megtartottuk. Hat tisztelet és több mint 800 főnyi legénységet és 6 géppuskát zsákmányoltunk.

Mackensen vezértábornagy hadserege portja. Nem volt lényegesebb esemény.

Macedóniai front.

A Strumánál ránk nézve kedvező járőrharok voltak.

Ludendorff, első főszállásfőnök.

A lemergi polgármestert hazaengedték az oroszok.

Budapest, jan. 11. (Saját tudósítónktól.) Stockholmából jelentik: *Dr Rutkovsky lemergi polgármestert, akit az oroszok betörésük alkalmával elhurcoltak, most szabadon bocsátották. Dr Rutkovsky hazatérő útjában tegnap Stockholmába érkezett.*

x Polcskairtó NOXIN biztos szer-
Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag
Farkas Líván Apolló drogeriájában Ré-
kőcsy-ut 7/B.

Czernin jegyzéke az antant válaszára.

Miénk a győzelem, övék a felelőség.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik:

Czernin gróf, Ausztria-Magyarország külügyminisztere ma az Egyesült Államok, az európai semlegeselek és a Szentszék képviselőinek jegyzékét nyújtott át, amely válasz az antantnak békeajánlatunk elutasítására. A jegyzékben külügyi kormányunk megvilágítja a helyzetet, mely békeajánlatunk visszautasítása folytán keletkezett.

A külügyi kormány nem akar szóharcba bocsátkozni a háboru előtörténetéről.

A Szerbiához intézett ultimátum elküldése előtt a Monarchia elengedő bizonyítékát szolgáltatva türelmének. A Monarchia és szövetségesei a háborura nem területi hódítás céljából vállalkoztak, ezzel szemben az ellenség a Monarchia leverésére és megrablására, Elzász-Lotharingia hódítására, Törökország felosztására, Bulgária esőkkentésére törekedtek.

Rámutat a jegyzék arra, hogy az ellenség, amikor mindig a kis államok szabadságáról a nemzetiségi elv elismeréséről beszél, ugyanakkor az ikeket, a burokat, azok fejlődését, elnyomja és rámutat arra az erőszakra, mellyel Görögországgal szemben eljárnak.

Isten és az emberiség előtt a külügyi kormány elhárítja magát a háboru tovább folytatásáért a felelőséget.

Ausztria-Magyarország és szövetségesei igazuk tudatában folytatni fogják a háborut, amíg olyan békét ki nem kötődtek, amely saját népeik létét és fejlődési szabadságát nem biztosítja.

A Wolff-ügynökség jelentése szerint Németország hasonló jegyzéket adott át a semleges hatalmaknak.

Elismerés a város éllemezéséért.

Városi közgyűlés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap délután tartotta közgyűlését.

Dr. Cziffra Kálmán főispán elnökelt; a törvényhatóság tagjai közepes számmal voltak jelen.

A polgármester havi jelentésének tudomásulvétele után a tanács előterjesztette az igazoló választmány jelentését, a decemberi városi választásokról, amely alkalommal Várad Olasziban dr. Molnár Imre ny. jogtanár, az újvárosi választó kerületben pedig Zberay Gyula választották a törvényhatósági bizottság tagjaivá. A választásokat igazolták.

Dr. Molnár Imre köszönettel fogadja a polgárság részéről megválasztását. Azt hiszi, hogy Nagyvárad polgársága az ő megválasztásával magasabb erkölcsi tekintetből indult ki a kifejezést adott azon felfogásának, hogy jutalmazni kész a hosszú becsületes munkát. Utmutatást akart adni különösen a fiataloknak, hogy érdemes fáradni, dolgozni, szenvedni a közért s azt hálással veszi a polgárság. Mely köszönetet mond a választó polgároknak, hogy személye iránt oly szeretettel nyilatkozott meg. (Eljenzés)

Ezután az 1917. évi virilisek névjegyzékét, a nyugdíjszabályzat jóváhagyásáról szóló miniszteri leiratot, a városi gyámpénztár 1916. évi mérlegének jóváhagyását tudomásul vették.

Zemplésvármegyének az általános kötelező polgári segédszolgálat országos szervezése tárgyában kelt leiratát hasonszemlével felirattal pártolják.

Mivel az új nyugdíjszabályzat értelmében a nyugdíjbizottság végleg megszűnt, Amrik S. Zoltán indítványára a megszünt

bizottság tagjainak fáradságos működéséért köszönetet szavaztak.

Meglepést keltett Balogh Döme felzárólatása, aki kifogásolta, hogy a fogyasztási hivatal kezelésére felügyelő bizottságról megfellebbezett a tanács.

Még a polgármester sem emlékezett, hogy ilyen bizottsága van a városnak.

László főispán, az általános konsternáló közepette úgy vágta ketté a kínos helyzetet, hogy kijelentette, miszerint amennyiben ilyen bizottságról intézkedik a szabályrendelet, azt a jövő havi közgyűlésen alakítják meg.

Vita a közlemezés körül.

A városi tanács előterjesztette a közlemezési ügyosztály lefolyt negyedévi számításait.

Először Schwarz Isidor szökött a tanács előterjesztéséhez. Elismeréssel van az ügyosztály nagyszerű működése iránt, de két kérdést vet fel. Kifogásolja, hogy a lezárított lisztadagok kiszolgáltatására, dacára, hogy a főjegyző közbenjárására most már havi 50 vagon lisztet kap a város, most is a lezárított mennyiségben kerül kiosztásra. A kenyér lisztet 20 százalékkal a nullás és főzölisztet 60 százalékkal szállították le. Emeljük fel az utóbbiakat is az eddigieknél 80 százalékkára, hogy a szegény nép legalább téstáival pótolhassa a húst és főzeléket. — Továbbá a burgonyát megfelelőbb módon juttassák a szegényekhez. Ma csak az kap, aki jobban tud tolnakodni.

Gábel Jakab a mai élelmiszer kiszolgáltatási rendszert nem tartja megfelelőnek.

Balogh Döme azt véli, hogy helyesebb volna, ha a cukrot a kereskedők árusítanák.

Szabó Károly több sérelmet panaszol fel az elárúsítás körül.

Dr. Medvigy Gábor rámutat a háborus viszonyokra, hogy már két éve mily eredménytelenül működik az élelmiszeri ügyosztály. A lisztadagok felemelését ne határozzák itt el, hanem hagyják arra a

közre, aki eddig oly energiával és szeren-
esével vezette az egész élelmiszerét.

Breider Armin megjegyzi, hogy ma délelőtt nála fél 9 órától 12 óráig 600 an minden akadály nélkül megkapták részükre járó petroléumot.

Lukács Ödön részletesen válaszol a felhozott kérdésre. A lisztadagokat most nem lehet felemelni, mert takarékoskodni kell. Ez a takarékoskodás okozta, hogy 2 évig nem volt semmi fennakadás. Kivárlól megtiltotta a miniszter a liszt és buza beszerzését, a kamarák kiürültek s jött az erdélyi invázió. Ma is 93000 emberről kell gondoskodni. Az 50 vagon liszt ma is kevés, ha nem lenne tartalék, még a leszállítás mellett sem tudná a közönséget ki-
elégíteni. Ha a liszteontingenst felemelik, azonnal visszaállítják a régi lisztadagot, de addig takarékoskodni kell. A burgonyával szívesen a város biztosítja. Most van a kitalálás folyamatban. Az elárúsításnál minden alapos panaszt megtorol. A cukornál a baj, hogy mindenki az első nap akar hoz-
sájutni, pedig ha nem sietnének, mindenkinek kapna cukrot. Ha a kereskedők árulják akkor is így lesz. Ha kiadja a város a kezéből a cukrot, tekintélyes jövedelemtől esik el, pedig ebből fedezik, amit más otték olcsóbban ad a közönség részére a város. Tanácskoznak különben, hogy átadják a cukrot a kereskedőknek.

Dr. Friedländer Samu elismeréssel van Lukács országosan ismert működésével szemben, de helyteleníti a lisztel való takarékoskodást. Az Országos Közlemezési Bizottságnak tudni kell, hogy 94,000 embernek mennyire van szüksége. A város nyereségével szemben a közönség időöltése nagyobb közgazdasági kár. Ha csak a cukornál van tolongás ne áruljon cukrot a város, hagyja azt a kereskedőknek.

Rimler Károly rámutat, hogy más városban egész hétig nem volt liszt, itt mindig volt a takarékoskodás folytán. Ha nem lesz jövedelem a cukorból, sok más élelmiszer nem lesz, amit most ráfizetésesül ad a közönségnek a város. Ez is a közönség érdeke. Szerencsés körbe van Lukácsnál a közlemezés.

Kelen Béla helyesli az itt követett élelmiszeri politikát.

Dr. Hoványi Géza szerint a mai háborus viszonyok között sok dolgot el kell vonni a köztől fő, hogy Nagyvárad általában el legyen látva és a tekintetben örvendetesen konstataálni lehet, hogy sohasem volt zavar, mint sok más városban. Kövesse a tanács az eddigi helyes utat. Ne a részleteket, de a nagy célt nézzük.

Dr. Perczol Adolf kérde, hogy a malacok elhullásával minő kár érte a várost.

Lukács Ödön kijelenti, hogy az elhullás csekély volt s azt is kifőzték szappannak.

Többek hozzászólása után a jelentést elfogadják.

A Balvárosi Banknál elhelyezett 85000 korona városi betét visszafizetésére február 5 ig haladékat adtak asszal, hogy ha addig az intézet valaki részére betétet stb. ad ki, a tanács azonnal tegye meg a behajtásra az eljárást.

Mándoki Gizella énektanulmányainak befejezésére félévre havi 50 K ösztöndíjat szavaztak meg.

Apróbb ügyek elintézése után a közgyűlés véget ért.

Miniszteri köszönet Csernoch Jánosnak. A vallás és közoktatásügyi miniszter dr. Csernoch János bíborosnak, hercegprimásnak, a szakoktatói illetőségű egyetemi hallgatók javára 18900 korona tőkével tett alapítványáért, köszönetét nyilvánította. A köszönetet a hivatalos lap tegnapi száma közli.

HIREK

Sétahangverseny a Kath. Körben.

Mint már írtuk, a Kath. Kör vasárnap, a hó 14-én délután 5 órakor a honvédszeker közreműködésével a Szt. László tereben a rokkant hősek javára sétahangversenyt rendez.

A kiűnő műsor a következő:

1. *Rossini*: Tell Vilmos. Nyitány a hasonvü operából.
2. a) *Hubay*: Részlet a „Csonai hegedűs e. operából. b) *Scharf*: Román. Előadja *Wojkó Péter* hegedűművész.
3. *Stojanovits*: csárdás ballet.
4. *Verdi*: Nagy ábránd az Aida operából.
5. *Scharf*: Koronázási induló.

Beléptidj nincsen. Azonban önkéntes adományok a háboruban megrokkant hősek javára közönnyel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

*** Tisza István Bécsben.** Budapestről jelentik: Gróf Tisza István miniszterelnök tegnap este Bécsbe utazott, ahonnan szombaton tér vissza.

*** Főhercegek kitüntetése.** A hivatalos lap közli, hogy a király *Ferencz Károly Szalvátor* főherceget a legfelső díszítés elismerésben részesítette az ellenséggel szemben tanúsított kitűnő szolgálata elismeréséül. Ugyancsak a király megengedte, hogy *Károly Albert* főherceg a belgár királyi negyedik osztályú vitézségi rendet elfogadja és viselje.

*** A parlamenti elnökök táncoskozása.** Budapestről jelentik: A már többször elhalasztott parlamenti elnökök németországi konferenciáját a hó 19-én tartják meg. A képviselőház tegnapi ülésén elhatározta, hogy ezen az értekezleten a magyar képviselőházat *Simonsits Elemér* elnök fogja képviselni.

*** Apológiai kurzus.** Ma délután 5 órakor lesz az apológiai kurzus az úrnők számára az Orsolya-zárdában.

*** A 18 évesek sorozása.** Bihar vármegye alispánjához tegnap rendelet érkezett, amely elrendeli az 1899. évben született népfelkelésre kötelezettek sürgős jelentkezését és összeírását.

*** Állami aranyérmek festőművészeknek.** A vallás és közoktatásügyi miniszter az állami nagy aranyérmek adományozásáért *Rippl Rónai József* festőművésznek a „Feleségem” című művére. Kis aranyérmeket kaptak: *Edvi Illés Aladár* („Borju”) és *Bruch Miksa* („Interieur”) festőművészek.

*** A Patronázs egyesület peneze.** A nagyváradai és biharmegyei Patronázs egyesület nevében dr. Molnár Géza panaszbeadványt intézett tegnap a megye alispánjához, amelyben néhány község ellen panaszodik, amelyek még a múlt évi tagsági díjait nem fizették be. Mielőtt a bírósághoz fordulna, kéri az alispánt, hogy a megnevezett községeket a tagsági díj megfizetésére kötelezze.

*** A Pesti Napló gazdát cseréli.** A Pesti Naplót eddigi tulajdonosa, *Surányi Lajos* eladta egy konzorciumnak, amely az Elef Magyar Papirgyár érdekkörébe tartozik.

*** Újabb drágasági pótlék a nyomda munkásainak.** A magyarországi nyomdák munkásainak bérét a háború óta már ismételtelen emelték a újabb drágasági pótlékot is kaptak. A Betűszedők Országos Egyesülete most assal a kérelem fordult a Nyomdatulajdonosok Orsz. Szövetségéhez, hogy ezt a drágasági pótlékot emeljék fel. A kérelmet, a nőtön növekvő drágaságra való tekintettel, az Országos Szövetség teljesítette is és a nyomda munkásai részére az évi január 1-től kezdve visszamenőleg az eddigi drágasági pótlék kétszeresét állapította meg. Nagyon természetesen, hogy ez a nyomdatermékek előállításai költségeit ismét megdrágítja, de a nyomdatulajdonosok nem hátríjják az egész többletet a közönségre s a nyomtatványok árát csak mérsékelten emelik fel.

*** A Kath. Népszövetség pénzei vetítéscéltje.** Ma, pénteken, délután a Katolikus Népszövetség vetítéscéltjét rendez, melynek programját az alkalomra tisztán szövegszerű és tarulószerű mozgóképtől állították egybe. A műsor a következő:

- A pillérgök varázslója (színesett).
 - Duel kései nyarsal (humoros).
 - II. Rákóczi Ferenc temetése.
 - Londoni látképek (természetes).
 - Maxi, mint kőrő (színesett kép).
 - A bétor vadász (humoros kép).
 - Duppiék kitérődése a zöldebe (humoros).
- Az előadás délután 5 órakor kezdődik.

*** Járványzerű hólyagos himlő a szomszédokban.** A körponti járásához tartozó Kabaláspatak községben a hólyagos himlő járványzerűen lépett fel és tömegesen szedi áldozatait. A bajt növeli a teljes orvoshiány. Tegnap benyújt a megyeháza Buzsák Pável közéleti bírósága a megye segítségét kérte a járvány leküzdésére. Móróc Ernő megyei főorvos vette kezébe az intézkedést és így remény van rá, hogy a járványnak hamarosan sikerül gátat vetni.

*** Az Or-utcai községi elemi iskolában** elhelyezett sebesült katonák karácsonyi szeretetadományáról az idén is, mint a múlt években, a községi elemi leányiskola növendékei, tanítói vezetésével gondoskodtak. E célra összegyűjtött az I. A) osztály 23 koronát, az I. B) osztály 31 koronát, a II. A) osztály 17-26 koronát, a II. B) osztály 37-50 koronát, a III. osztály 41 koronát, a IV. A) osztály 64-80 koronát, a IV. B) osztály 57 koronát, az V-VI. osztály 88-11 koronát. A hátrétek alkalomával a sebesült katonák céljaira 1876 K adomány folyt be. Ezek adományokból a Vörös Kereszt támogatásával, mely e célra a cigarettát s a kalácst adta, vált lehetségessé, hogy mintegy 220 sebesült katonát látnunk el szeretetadományokkal s karácsonyfát is állíthattunk, ezenfelül a harcokban küzdők szeretetadományához 50 K val járultunk. Fogadják mindazok, kik adományaikkal ezt lehetségessé tették, a tanítói kar leghálásabb köszönetét.

*** A cipőkészítő tanfolyam kérelme** A Katolikus Növendék Egyesület által rendezett cipőkészítő-tanfolyamnak sürgősen egy két varrógépre lenne szüksége. Tekintve a jóteherony célt, az egyesület ez uton fordul a közönséghez assal a kérelemmel, hogy a tanfolyam idejére kölcsönön kapjon egy két varrógépet, még pedig vagy ingyen, vagy pedig mérsékelt használati díj fejében. A varrógép elszállításának költségeit a Növendék Egyesület készséggel vállalja.

*** Adakozás.** *Biró József* a Gardasági és iparbank főkönyvelője 100 koronát küldött hozzánk az ír. finárvaház részére, egy 100 koronás hadikölcsön kötvényt pedig a vak katonák részére. Rendeltetési helyükre juttatjuk.

*** Jelentkezzenek a villanszerelőmunkások.** A m. kir. szegedi honvéd kerületi parancsnokság 1417. M. E. III. sz. a kiadott megkeresése folytán ezennel felhivatnak az 1898-1866. években született villanszerelő szakmunkások B) alosztályú népfelkelők, hogy összeírásukat végezték a katonai ügyosztály II. emelet 53. sz. szobájában a hivatalos órák alatt haladéktalanul jelentkezzenek. Mindazok ellen, kik ezen hirdetésny hírlapi közléstől számított 3 nap alatt nem jelentkeznek, az eljárást megindítom. *Elemér Ferenc* katonai ügyi tanácsnok.

*** A Külügy-Hadügy** a mai nappal a negyedik évfolyamába lépett. A negy és nem eszmék szolgálatában álló páratlan magyar katonai hetilap akadályokat nem ismerve valószínűleg megprogramozta, úgy, hogy lassacskán az egész magyar nemzet nélkülözhetetlenül szükséges és kedves olvasmánya lett. Ma a lap mindenkit érdekel, a polgárt épűgy, mint a katonát és így marad ez a háború után is; a külpolitikai és a hadiesemények iránt az érdeklődés többé megzúnni nem fog! A friss állatosságú és széles látókörrel szerkesztett lap mai számával frappáns határu újítást rendezett, amennyiben a külügyi és hadügyi eseményeken, szenzációk hírein, magas értékesítés, egészségügyi, igazságügyi, állásügyi, tanácsadói és katonai tanácsadó rovatain kívül állandóan közli a honvédség és közönség hadsereg rendeltési közlönyeinek személyi ügyeit is. Mától kezdve tehát minden katonának és azok hozzátartozóinak egyéni szükségletévé vált a Külügy-Hadügy. A mai számba többek között *Sarbo Artur* dr. egyetemi tanár, főőrszervező, *Szokolay Korcell*, *Piek Mária* főhadnagy, okl mérnök, *Szemesi Adorján*, *Gerecsér László* dr. stb. írtak tartalmas cikkeket, a címlapon pedig kitűnő térkép foglal helyet, amely az entente elbizakodott hangu válaszára felel és döntő hatással demonstrálja, hogy mennyire nem „átmeneti külső képe” a hadihelyzetnek a mostani haditörkép. A Szilágyi Lajos dr. orsz. képviselő szerkesztésében megjelent lap szerkesztősége és kiadóhivatala IX. ker. Üllői ut 11. sz. alatt van. Előfizetési ára negyedévre 6 korona.

*** Halálozás.** *Ö. v. Schweiger* Ágostonné, született *Rull Mária*, *Schweiger* Balázs anyja a hó 11-én 56 éves korában meghalt. Temetése 18-án délelőtt 10 órakor lesz a N. árfa utca 3. sz. gyászházánál.

*** Megfagyott szőlőtől** kivörösödött arc, orr, kéz ápolására és fehérítésére gyors és biztos hatású a *Harmatlej krém* és hozzávaló szappan. Kapható *Farkas István* „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi utca 7/B. Telefon 13-02.

Dinamó és szivógáz-motor kezelésében jártas hadmentes, vagy felmentett vizsgázott gépész azonnali belépésre felvétetik a Félix-fürdőben.

Köhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle hurut szelvénye. Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagy-vár, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

SZÍNHÁZ

Heti műsori

Péntek: Szibil.
Szombat délután: Kis gróf.
Szombat este: Mandarin.
Vasárnap délután: Künn a bárány, benn a farkas.
Vasárnap este: Kis király.

A színház t. bérlői felkéréstnek, hogy esedékes bérléseiket a titkári hivatalnál mielőbb befizetni sziveskedjenek.

Szibil. Ma este Sz. Zsigmondny Annával a címszerepben a Szibil kerül színre.

Délutáni előadások. A hét két délutáni előadásában az operette és vígjáték együttes két egymással szemben nemese versenyre a sikerért. Szombaton délután a Kis gróf kerül színre Tompa Bilával a címszerepben, míg a fő női szerepet ez alkalommal S. Zsigmondny Anna játssa. — Vasárnap délután Földes Imre kitűnő színpadi alkotása, a Künn a bárány benn a farkas tölti be a műsort, a melynek ez a szellemes, mozgalmassal cselekménnyel teli vígjáték egyik közkezdelt darabja lett.

A Mandarin. Szombaton estére már rég nem látott kedvelt drámát a Mandarint tűzte műsorára a színház, amelynek társulata elsőrangú előadásban hozza színre ezt az izgalmas drámát.

A Kis király. A trónja vesztett szerelmes, játékos kedvű Kis király bájos meséjű operettjét eleveníti fel vasárnap este a színház, amelynek operette együttese új betanulással hozza színre ez alkalommal a Kis királyt. A címszerepet Tompa Béla játssa, de új lesz Maud szerepében Kovács Mártha, atinek alkalma kínálkozik arra, hogy koloratúráját egész szépségében érvényesíthesse.

Mágnás Miska a Vigadóban. Ma pénteken és szombaton igazán szenzációs előadások lesznek a Vigadó mozgószínházban. Az igazgatóság ugyanis a közönségnek engedve megszereste két napra a Mágnás Miska filmjét és ma előadásra hozza. A népszerű darab fokozott sikert arat a mozi vásznan. Egyidejűleg látható ma a koronázási ünnepségek második sorozata is, amelynek bemutatása folyton zsúfolt házakat vonz.

VIGADÓ mozgószínház	Pénteken Mágnás Miska vígjáték 5 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órákor és hétköznapokon 5-kor.
URANIA mozgószínház	Pénteken A bolondok cirkusza vígjáték 3 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órákor és hétköznapokon 5-kor.
APOLLÓ mozgószínház	Pénteken Háboru és béke amerikai történet 4 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órákor és hétköznapokon 5-kor.

KÖZGAZDASÁG

Vásári árjegyzék:

	Árak	Forgalom
Tiszta buza	K 41.50	mm.
Rozs	33.50	—
Árpa	33.—	—
Zab	40.—	—
Tengeri	30.—	—
Burgonya	26.—	—
Borsó	1.40	—
Lencse	1.40	—
Bab	—76	—
Köleskása	2.00	—

Liszt.

	Árak	Forgalom
Láng	K 1.06	—
Zsemlye	—70	—
Fehér kenyér	—54	—
Barna kenyér	—50	—

Takarmányféle.

Széna fuvarral 100 kg. ként	K 30—36—
Szalma	12—14—
Alom szalma fuvarral 100 kgként	—
Zsupszalma	—
Lucerna v. lóhere	32—40—

Tüzifa.

Bükk ürkt. fuvarral	K 29—
Tölgy	29—
Cser	31—

Vegyések.

Marhabús I. osztályu	K 8—7.80
Ó bor literje	6 —
Uj bor	4 —
Szilvapálinka literje	8.10—
Szesz literje	8—10—
Mész mm. ként	26.30—
Dió kg. ként	—
Szalonna kg. ként	9.60—
Vereahagyma	0.85—
Fokhagyma	5—6—
Barnakenyér	0.25—
Szalonna, nyers friss	9.60—

Jószágok. — Szarvasmarhaféle:

	Árak K-ban	Forgalom
II. oszt. jármosokör	3000—6000—	18 drb
III. „	2000—3000—	52 „
Vágómarha élőszulú kilója	4.00—4.50	100 „
Fajóstenhén	800—2600	126 „
Vágótehén kilgként	3.50—4—	42 „
1 éves üszörborjú	600—800	14 „
„ „ ökrörborjú	400—800	20 „
Veres borjú kilgként	3—3.20	6 „
Birka és kecske	—	20 „
Bárány párja	200—	—

Lovak:

1 pár kocsi	K 3000—6000
1 „ igálós I. oszt.	2000—4000
1 „ „ II. „	1600—3000
1 „ „ III. „	800—2000
1 drb 1 éves csikó	400—800

Forgalom volt 84.

Sertések élőszulú kilója:

Malac párja	K 220—640
1 éves sertések párja	400—700
2 „ „	500—800
1 drb hasas koca	600—1000

Falkássertések:

Forgalom sertésekből: Süldő	56 drb
Hízott 240—300 kgr.	K 6.80 22 „
Félhízott 100—160 „	drb 22 „ 6. 28 „
Vegyeskönnyű	8. 16 „
Malacféle	— „
1 és 2 évesek	70 „
Tenyésskocák	10 „

90 kilón felüli hízott sertéseknél a vételár páronként 45 kiló élet és 4 százalék levonása mellett fizetendő.

A felhajtás általában gyenge lévén de az árak tartottak voltak.

A Gazdasági Egyesület választmányi ülése. A Biharvármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi január hó 15-én, hétfőn d. e. 10 és fél órákor az egyesület székházának tanácstermében igazgató választmányi ülést tart, a következő tárgysorozattal. 1. A m. kir. földművelésügyi miniszter a gyapjúkészletek kötelező bejelentéséről. — b) A rokkant katonák elhelyezéséről. 2. OMGE. átirata, a) a cukorrépa termelés előmozdítása tárgyában. — b) Az ipari árucikkek maximálása tárgyában. — c) Meghívója az OMGL. nagygyűlésére és a dohánytermelők értekezletére. — d) Szövetkezeti szeszfőzők alakítása tárgyában. — e) Jövedelmi- és vagyonadó tárgyában. 3. Magyar kölcsönös állatbiztosító társaság megkeresése. 4. A vármegyében gazdasági szükségletre megállapított guoták bemutatása. 5. Zselinszky Róbert köszönő levele. 6. Nagyvárad város főispánjának átirata folytán a szeszfőző szövetkezet engedélyezése iránti kérvényeket felülbíró bizottságba egy tag kiküldése. 7. A nagyvárad központi szeszfőző szövetkezet elnökének átirata. 8. Az 1917. évi költségelőirányzat felülvizsgálata. 9. Eösterjesszítés a cselédség illetménye tárgyában. 10. Tagok felvétele. 11. Tagok kilépése. 12. Előterjesztés és indítvány.

SZERKESZTOI POSTA

B. A. Szives figyelemztetése folytán elolvastak az Uj Nagyvárad tegnapi mérgelődését. Nem érdemes vele foglalkozni. Természetes dolog, az a beszéd nem azt célozta, hogy a szabadkőművesek házi nyomtatványainak csináljon propagandát; a tisztességes, hazafias, keresztény sajtóra hivat a tisztességes, hazafias, keresztény közönség figyelmét. Ha a páholylap azért felszisszen, az az ő baja, foglalkozni azonban vele igazán nem érünk rá. Sekkal okosabb dolgunk is van. Annyit elért lapársunk, hogy még jobban fokozta a beszéd iránti érdeklődést, úgy hogy azt már most kénytelenek vagyunk külön lenyomatban is kiadni és terjesztését lehetővé tenni. Így járult hozzá az Uj Nagyvárad a keresztény sajtóakcióhoz. Legyen szerencsénk máskor is!

Főszerkesztő: **DR. KRÜGER ALADÁR**
Felelős szerkesztő: **DR. PAPP KÁROLY**

Meghívó.

A körösvölgyi gyümölcs termelő, értékesítő, aszaló, feldolgozó és gyümölcspároló szövetkezet, f. hó 21-én vasárnap délelőtt 10 órákor irodámban (Kolozsvári-utca 6. szám)

rendkívüli közgyűlést tart, melyre tisztelt tagtársaimat ezúton meghívom.

Dr. Löblé László
elnök.

Tárgysorozat:

Az alapszabályok módosítása.

*** Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb díszje.** Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B Rimanóczy-palota.

NYILTTÉ R.

Heti árjegyzék:

- China ezüst kenyér kosár . . . 4 K
- China ezüst cukor tartó . . . 4 K
- China ezüst vaj tartó . . . 4 K
- China ezüst cukor kosár . . . 4 K
- China ezüst dohányozó készlet . . . 4 K
- Vizes készlet 6 személyre . . . 4 K
- Boros készlet 6 személyre . . . 4 K
- Likőrös készlet 6 személyre . . . 4 K
- Sörös készlet 6 személyre . . . 4 K
- Tészta készlet 6 személyre . . . 4 K
- Befőlttes készlet 6 személyre . . . 4 K
- Teás készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Mocca készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Mosdó készlet fayence . . . 10 K
- Fűszer készlet állványnyal . . . 10 K
- Cigaretta ezüst készlet . . . 10 K
- Ebédő készlet aranyozással 6 személyre . . . 30 K

Evőeszközök, kávéházi felszerelések, vendéglői felszerelések

Répkerepezés, ablak üvegezés
gyorsan, előnyös árban készül.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg nagykereskedés

Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

IZSAK LIDIA
elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Magy Sándor-u. 1.

valójában.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgigetű színház művésznőinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

A telep telefonja 514.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. Villamos vasalók, közönségét, hogy a legújabb rendszerű fűzőedények, tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelőtelefonja
55.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet V-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1917 január 1-én V-ik évtársulatát nyitotta meg.

Az első évtársulat, — dacára a háboru okozta nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel zárult.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti **20 fillér** befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként 10 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget a reájuk eső nyereséggel megkapják

A tagok a befizetett összeg 1/3 részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betétje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.